

Teorie vstupu do cizí kultury

Zvládnutí vstupu do cizí kultury

- Prakticky/technicky
- Teoreticky obsáhnout rodilou zběhlost v kultuře
- Sociálně zvládnout pohyb v kultuře

(Hammersley – Atkinson 1995:54)

Zvládnutí vstupu do cizí kultury I.

■ Prakticky/technicky

- vůbec se kultuře přiblížit
- překročit vnější hranice kultury

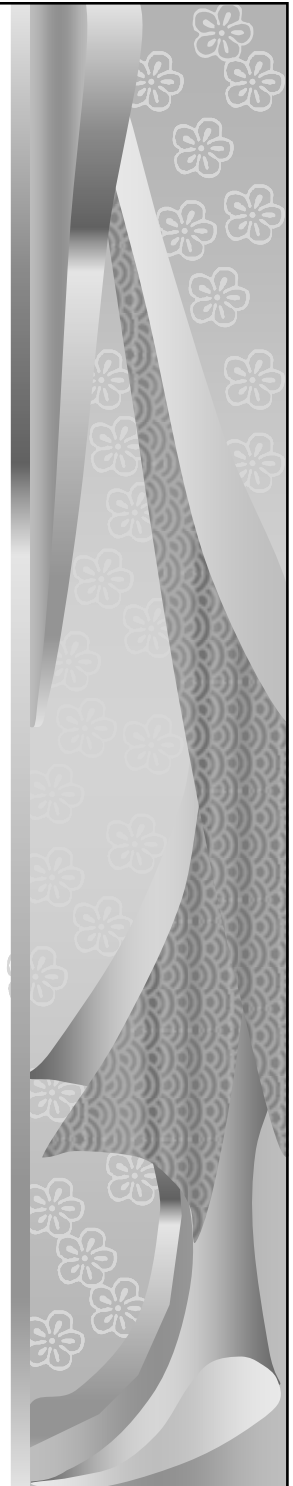
Zvládnutí vstupu do cizí kultury II.

- Teoreticky obsáhnout rodilou zběhlost v kultuře
 - vědecké myšlení o kultuře

Zvládnutí vstupu do cizí kultury III.

- Sociálně zvládnout pohyb v kultuře
 - průběžně o vstup do kultury pečovat a reflektovat překážky

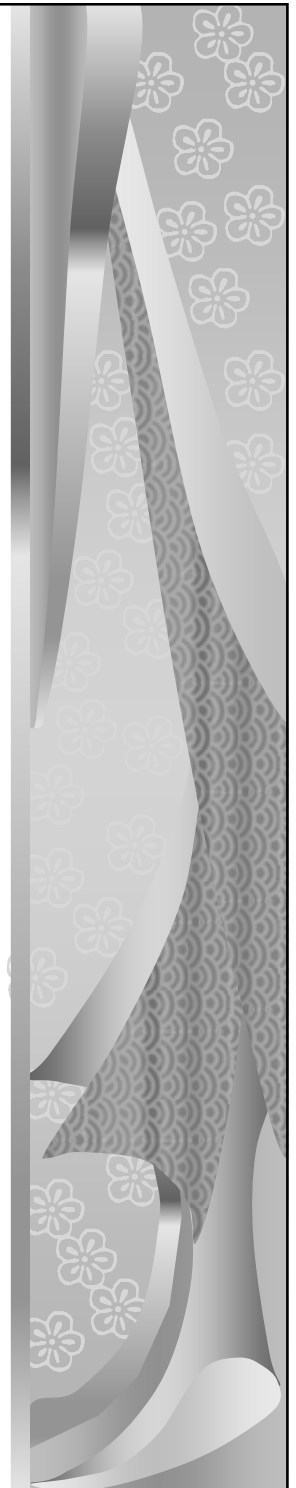

Proměnlivost zvládnání vstupu

■ Strategie, která pomáhá otevírat dveře do prostředí se mění

(Hammersley – Atkinson 1995:54)

- v závislosti na situaci (a tedy i v jednom prostředí průběžně)
- v závislosti na prostředí (i když zkoumáme stále jedno téma, nebo zpracováváme jeden výzkumný záměr)

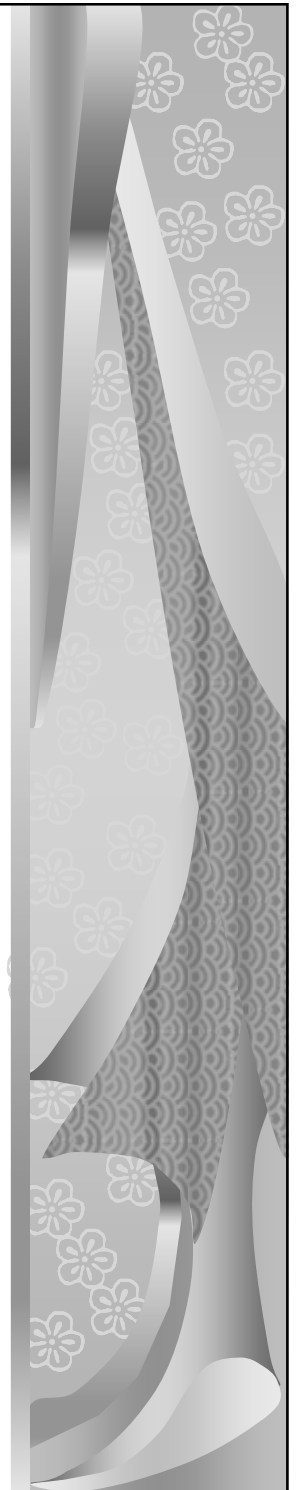
Úskalí vstupu na veřejná místa

- Určité činnosti (dotazování, zapisování poznámek, zastavování se, zírání, přítomnost jinak oblečeného člověka, ženy bez doprovodu, etc.) běžné dění na veřejných místech narušují.
- Činnosti na veřejných místech často rychle pomíjejí a jsou tak těžko systematicky zaznamenávatelné.

Studované prostředí a případy

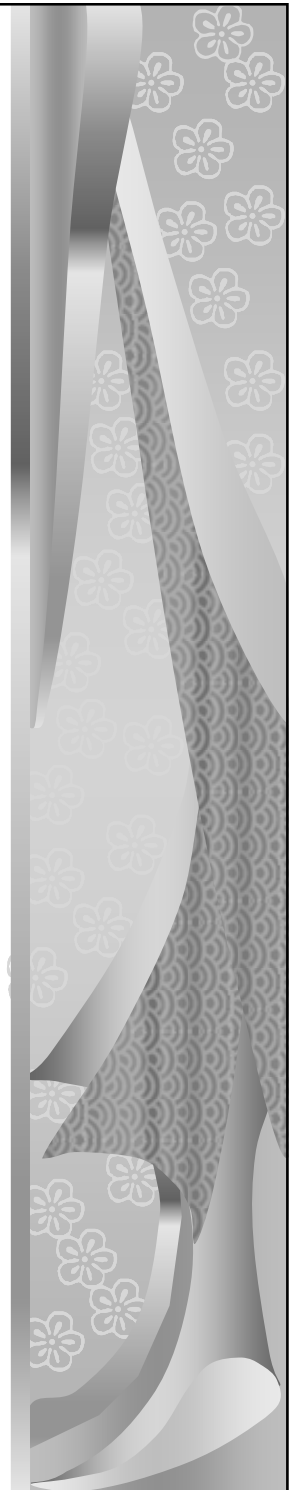
- Prostředí je pojmenovaný kontext, ve kterém se vyskytuje fenomén, který bychom mohli studovat z rozmanitých úhlů pohledů. Případ je pak označení pro ty dané fenomény viděné z určitého úhlu. ... Pro prozkoumání případu bývá nutné překročit hranice nastavení, abychom prozkoumali případ ze všech důležitých hledisek.

(Hammersley – Atkinson 1993:41)

Zabydlenost v kultuře

- Myšlení jako obvykle
 - Selektivní znalost
 - Iracionální porozumění
 - Sebestřednost
 - Znalost „že“
 - Cíl: zabydlenost v kultuře
 - Vědecké myšlení
 - Úplná znalost
 - Racionální porozumění
 - Vhled, nadhled, skrytost
 - Znalost „proč“
 - Cíl: pochopení (statické a dynamické) myšlení jako obvykle
- (Disman 1993:325-361)

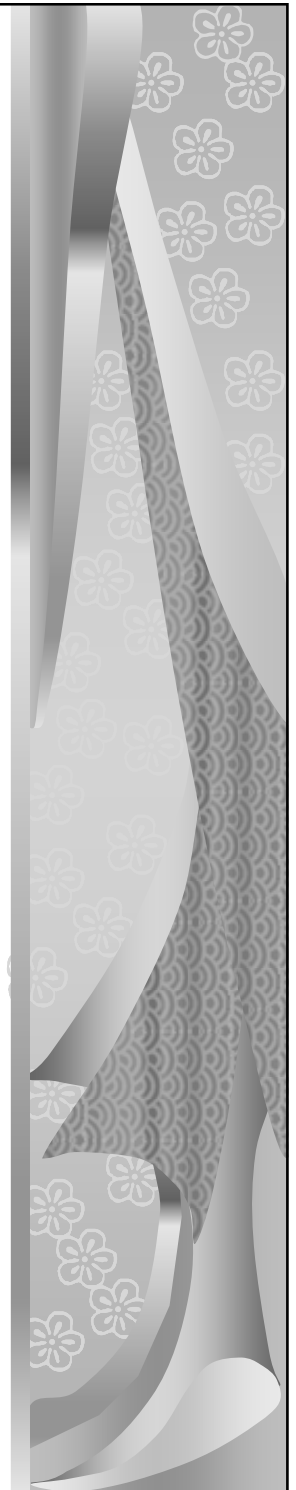
Kdo výzkumníkovi pomáhá se vstupem do prostředí?

■ „Gatekeepers“

- důležití lidé, díky kterým se otevírají dveře k ostatním členům kultury, protože mají k těmto osobám respekt, který se přenesse i na výzkumníka
- zvláště v soukromí a v neformálních prostředích, ve formálních prostředích je možno použít „požehnání oficiální autority“, se všemi výhodami a riziky

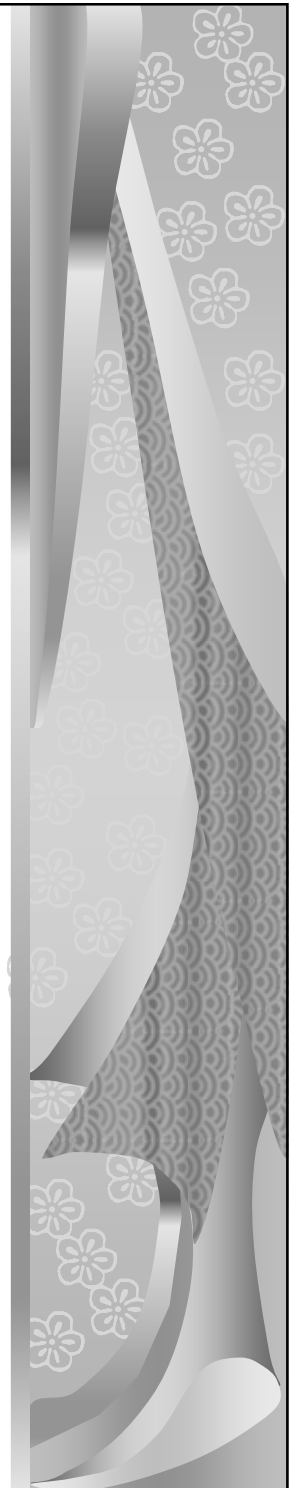
■ „Informal sponsors“

- lidé, kteří si z nějakého důvodu oblíbí výzkumníka a jsou mu nápomocni v jeho snaze, „vezmou věc za svou“.

Rizika pomoci se vstupem do prostředí

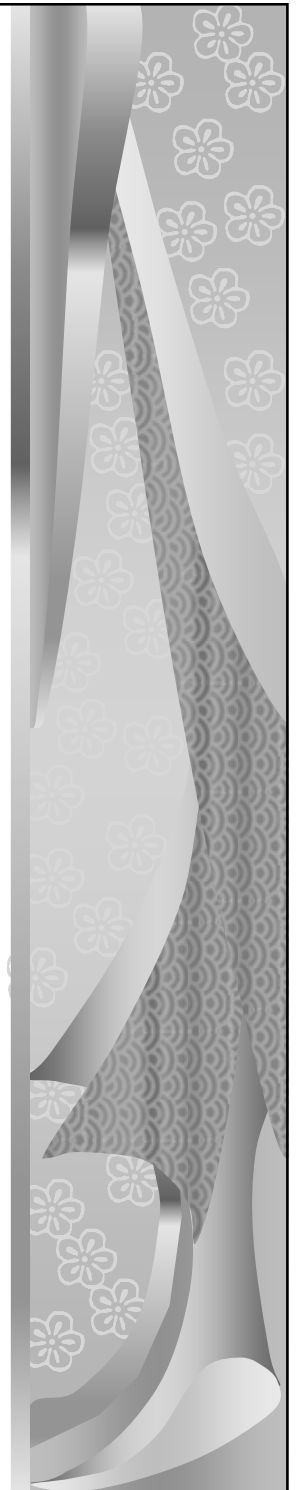
- Nápomocné osoby mají tendenci ukázat jen to, o čem jsou přesvědčeni, že má být ukázáno.
- Nápomocné osoby se mohou snažit ukázat prostředí ve svůj prospěch, nebo ve prospěch komunity.
- Nápomocné osoby mohou manipulovat vztahy výzkumníka s prostředím (s kým ho seznámí a s kým ne, na co ho upozorní, apod.).
- Výzkumník se může zamotat do vděčnosti nápomocným osobám a je tak ohrožena jeho badatelská autonomie.

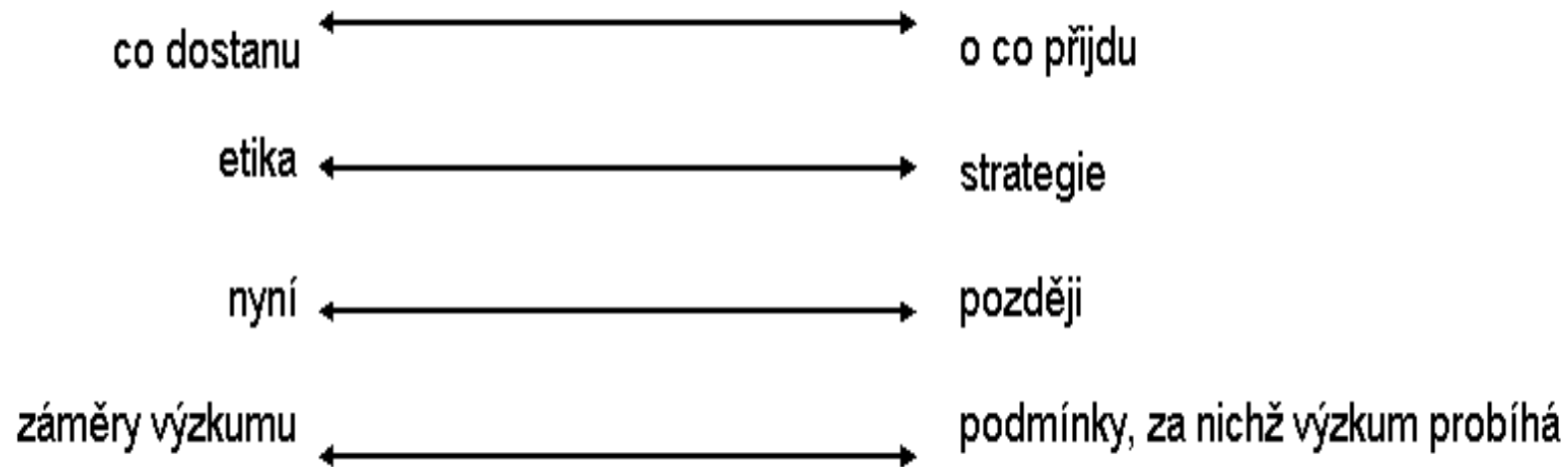
Rizika pomoci se vstupem do prostředí

- „Ať tak nebo onak, etnograf bude naváděn („channelled“) v souladu s existujícími sítěmi přátelství a nepřátelství, teritorií a k nim příslušnými ‚hranicemi‘. “

(Hammersley – Atkinson 1995:75)

Protikladné síly vyjednávání vstupu do prostředí výzkumu

Existuje ideální vstup a pozice ve zkoumané kultuře?

■ Ne, protože:

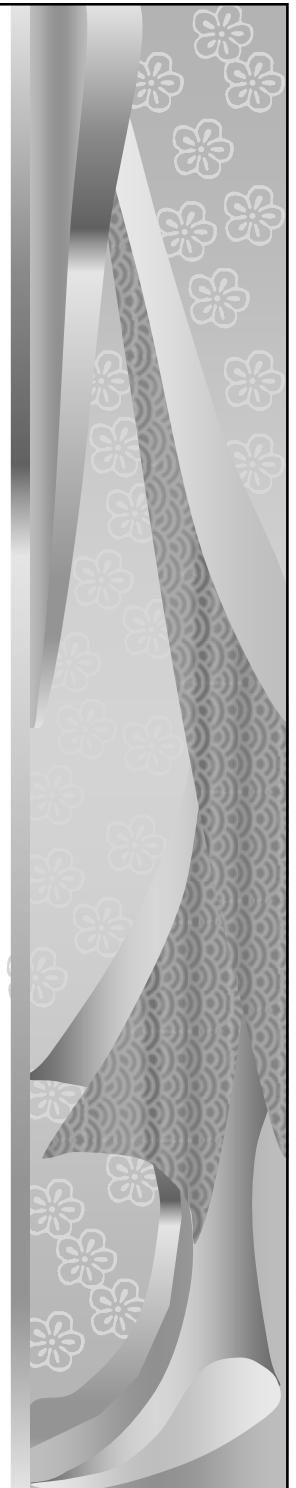
1. Výzkumníková pozice se z povahy věci neustále proměňuje.
2. Neplatí, že čím bližší přístup, tím „lepší“ či „pravdivější“ zjištění, jsou prostě vždy ovlivněna způsobem, jakým byla zjištění pořízena, a to včetně způsobu vstupu do prostředí.

Jaké těžkosti si způsobuje výzkumník sám?

■ „I když sociolog studuje příslušníky svého vlastního národa, budou se od něho lišit vzděláním, sociální třídou, souhrnem zkušeností, rozdílnou generační historií.“

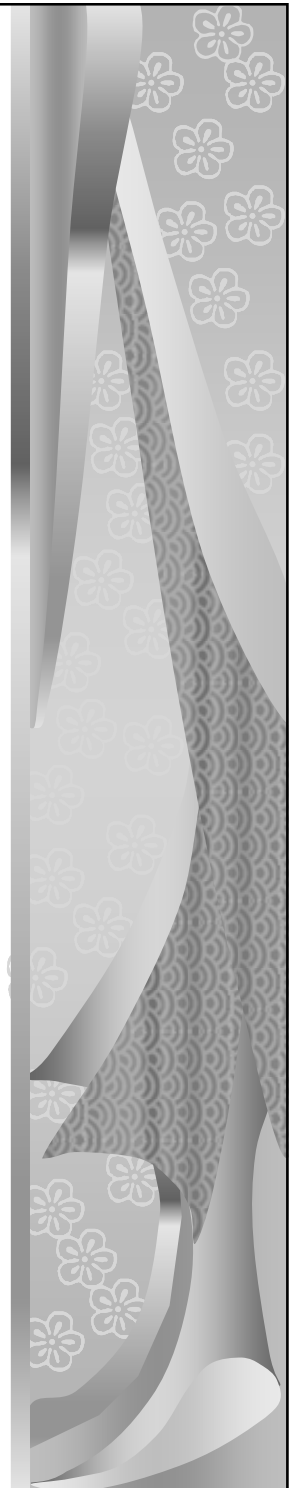
(Disman 1993:326)

■ Ignorování, nebo lhostejnost lidí ve výzkumném poli k výzkumu si může mylně vykládat jako nedůvěru a nesouhlas.

Jaké těžkosti si způsobuje výzkumník sám?

- Výzkumnická paranoia – to, že účastníci výzkumu pro něj nejsou tak zapálení jako výzkumník, nebo že něčemu dostatečně nerozumí a proto na to nereagují nutně neznamená, že mají k výzkumníkovi a jeho snažení negativní postoj.
- Negativní postoj naopak může zrcadlovým efektem vyvolat napětí výzkumníka způsobené jeho přesvědčením, že lidé k němu zaujímají negativní vztahy.

Dobry pristup do prostredi

1. Vztahy v terenu jsou dobre zorganizovane.
2. Vyzkumnik zaujme pozici, ze které je schopny popisovat zistiění s dobrou mrou presnosti.
3. Vztahy v terenu jsou adekvatni analytickemu zaměření vyzkumu.

(Hammersley – Atkinson 1995:54)

